

Slovenski železničarji so izpolnili PETLETNI TRANSPORTNI PLAN

V času, ko so informirojenci po zlo-
glasi resoluciji začeli izvajati največji
pritisk na našo državo, misleč, da bodo
zložili borbenost in delovni polet našega
ljudstva, so se železničarji Jugoslavije
obvezali, da bodo izpolnili petletni trans-
portni plan v štirih letih.

Železničarji ljubljanske železniške di-
rekcije so to svojo obljubo izvršili dne
27. novembra, ko so stodoletno, dosegli
po obsegu petletne naloge transporta.
Ta velika delovna zmaga v borbi za prvo
petletko je plod velikanskih naporov ti-
sošev delavcev in uslužbencev, ki so
kljub slabim tehničnim pogojem — toliko
težim zaradi posledic okupatorjevega uni-
čevanja, zmagovito obremenitve. Da se
tehnična modernizacija v povojnih letih
ni mogla izvršiti, je razumljivo, zato so
morali železničarji ob razpoložljivih sred-
stvih, ki so jih po danih možnostih iz-
popolnjevali, najti nove ukrepe in de-
lovne metode, varčno gospodariti in vlo-
žiti vse silo in sposobnost za uspeh.

Nova žaga — prvi večji objekt petletke na Kočevskem

Naši lesni strokovnjaki, ki so teme-
lito pregledali kočevske gozdove, so za-
pisali: »V notranjosti gozdov je les že
preveč zrel, treba ga je čimprej poseka-
ti, da ne bo propadel...«

To drži, kajti pred vojno so kočevske
gozdove izsekavali le v pristopnejših pre-
delih. Notranjost pa je bila prepuščena
propadanju. Pa so naši strokovnjaki ugo-
lovali tudi tole: Če bi hoteli obnoviti ali
modernizirati tistih nekaj žag, ki so po
vojni ostale v okolici Kočevja, bi po ne-
potrebem trošili težke milijone. Če pred
vojno so bile žage zastarele, zdaj pa so
še bolj.

Lesni in gradbeni strokovnjaki so
sklenili: Zgradili bomo novo, sodobno
žago v bližini Kočevja, ki bo v nekaj le-
tih odtehtala vse druge obrate v okolici.
Proizvodnja v novi žali bo večja, kvali-
teta rezanih izdelkov boljša, izkoristiti
pa se bodo dali tudi vsi odpadki.

Tako so sklenili in zapisali pred ne-
kaj leti...

EDEN NAJMODERNEJŠIH LESNIH OBRATOV

Se do 1947. leta je bilo valovito zem-
ljišče ob cesti, ki vodi iz Kočevja proti
Mlaci, zaraščeno z grmičjem. Zdaj pa se
že dvigajo na njem poslopja nove žage.
Iz visokega dimnika, ki je viden daleč
naokoli, pa se dan za dnem, noč za
nočjo kadl...

Prvi, ki so utrlj pot neučakanim grad-
bencem, so bili buldožerji. Pravijo, da so
rili po valoviti zemlji kakor krti in da
so odstranili nad 50.000 kub. metrov
zemlje. Pa so verjetno več! Sprva naglo,
kasneje pa so se zelo počasi dvigali zi-
dovi novih, velikih poslopij bodoče žage,
bodočega veleobrata... No, nekateri
okoljani so na ta račun, seveda, ne da
bi poznali stvarnost, rekli marsikatero...
Vendar so naši strokovnjaki šli molče
mimo praznih govoric. Kajti vedeli so,
da bo gradnja nove žage pri Kočevju, ki
je težavna prav zaradi nove ureditve pro-
storov, zanje velika šola. Manjkalo jim
je potrebnih izkušenj, vendar niso klo-
nili. Šele ko so napravili osnovne »na-
loge velike šole«, a tudi ko so bili vsi
načrti veleobrata dokončni in izpolnje-
njeni, so se upravičeno povzpeli do
»drugih stopnic«, ki so vodile do končne
zmage. Zlasti letos pa je delo naglo na-
predovalo. Nekdo, ki je še lani videl
gradbišče, je rekel letos: »Kot zajci so
se razmnožile stavbe!« In ceprav vsa po-
slopja, določena po gradbenem načrtu,
še niso popolnoma dograjena in oprem-
ljena, žaga že obratuje. Dograjena po-
slopja — strojnica, žaga mehke hlo-
dovine, žaga trdega lesa, sušilnica, pari-

vilno mešanico premoga za kurjejne stro-
jeve in uvedli za gorivo mazut, ki ga v
stari Jugoslaviji niso uporabljali. S tek-
movanjem za čim večje število prevoze-
nih kilometrov med dvema pranjema lo-
komotiv in dvema periodičnima popravil-
oma so dosegli, da so bile lokomotive
dalj časa v obratu. Tako so letos zmanj-
šali delovni lokomotivski park v odnosu
na lansko leto za 5,5% in dobili tako lo-
komotive za izredne vlake, s tem pa po-
večali transportno zmogljivost. Novator-
ski podvigi v prevažanju težkih vlakov,
pri čemer so najsposobnejši strojevodje
in kurjači dosegli prave rekorde, prese-
gajoč desetletja veljavne norme obreme-
nitve strojev, so dokazali, da se lo-
komotive lahko trajno bolj obremenjujejo
kakor dolej. Zato se je povprečna obre-
menitev tovornih vlakov stalno dvigala:
od 100% v letu 1946 na 100,44% leta
1947, 104,45% leta 1948, 106,94% leta
1949 in 119,72% v letu 1950. Z vsemi te-
mi ukrepi pa so strojevodje in kurjači
prihranili na prevozu v vrednosti 221
milijonov 143.200 dinarjev ter dosegli
petletno plansko nalogo v zmanjšanju
porabe premoga že septembra 1949.

Hitro nakladanje in razkladanje voz
je bilo zelo važno za ekonomično izko-
riščanje nosilnosti voz, ki jih primanj-
kuje, in za njihov obitek. Kolektivom
ljubljanske železniške direkcije je uspelo,
da so z zmanjšanim številom razpolo-
žljivih vagonov za 12,9% od normiranega
števila položili povprečno za 12,25% več
voz, kot bi jih sicer morali pri normir-
nem številu voz. To so dosegli s hitro
odpravo tovora s postaj in stalnimi stiki
s transportanti, da so vozove hitro na-
kladali in razkladali in končno s polnim
izkoriščanjem nosilnosti vagonov.

Ce računamo, da samo ena minuta za-
mude stane železnico 50 dinarjev in da
ena počasna vožnja zahteva okrog 200 kg
večjo potrošnjo premoga, potem vidimo
obseg dela, ki so ga izvršili kolektivni
progovzdrževalne službe, ki so popravili
53 slabih mest na progah v dolžini 275,3
kilometra in na 48 mestih v dolžini
22 km odpravili počasne vožnje zaradi
objektov (mostov, propustov, viaduktov,
predorov).

Tudi v borbi za tehnično izpolnitev
so dosegli velike uspehe. Zgradili so
1800 km novih telefonskih linij in monti-
rali avtomatske telefonske centrale v
Ljubljani, na Pragerskem, v Celju, Mari-
biru, Zidanem mostu, Kranju, Dravo-
gradu in na Jesenicah ter dve visoko-
frekvenčni postaji v Ljubljani in Celju.
Za varnost vlakov so montirali v Črnom-
lju, Metliki, Savi, Lazah, na Pragerskem
in v Sernici postajne varnostne naprave,
prav tako na vseh postajah na goriški
progi.

Za večanje brzine in varnosti so
uvedli zračno zaviranje tovornih vlakov,
kar je velik napredek, saj smo v stari
Jugoslaviji vozili vse tovrne vlake z
ročnimi zavorami. To je poleg številnih
drugih ukrepov omogočilo, da so pove-
šali komercialno brzino in jo dosegli po
petletnem planu s 100,7%.

Dejavnost posameznih služb je tako
tesno povezana med seboj, da so mogli
le skupni naporji vseh kolektivov roditi
končen rezultat. Med železničarji se od-
likuje več ko 4400 udarnikov, 398 je od-
likovanih za zasluge pri izvrševanju pla-
na, veliko pa jih že dalj časa dela za
drugo petletko. Pet milijonov 683 tisoč
dinarjev je s svojo iznajdljivostjo z re-
konstrukcijami in zboljšanjem strojev
prihranilo 55 racionalizatorjev našemu
gospodarstvu. S to veliko delovno zma-
go so železničarji doprinesli pomemben
delež v graditvi socializma v naši deželi
in zavzeli častno mesto v tej veliki bor-
bi naših narodov za socializem. — 8

RAZPIS VOLITEV V LJUDSKE ODBORE V LJUBLJANI IN MARIBORU

Na podlagi 1. točke 5. člena zakona
o volitvah odborov ljudskih odborov je
Prezidijski ljudski skupščini LR Slove-
nije izdal ukaz o razpisu volitev odbor-
nikov ljudskih odborov glavnega mesta
Ljubljane in iz okrajne izločenega mesta
Maribora ter njenih rajonov.

Volitve bodo v nedeljo 7. januarja
1951.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Slovenski železničarji so izpolnili petletni transportni plan — Nova žaga — prvi večji objekt petletke na Kočevskem
Kitajske in severnokorejske čete izvajajo močan pritisk na zapadnem delu fronte
Pri dolenskih železničarjih v dnevih pred zmago — Cankarjeva najbrid-
kejša izpoved
Dopisi — Fizikultura — Obvestila

ODREDBA VRHOVNEGA POVELJNIKA OBOROŽENIH SIL IN MINISTRA ZA NARODNO OBRAMBO FLRJ OB DNEVU REPUBLIKE

Beograd, 27. nov. (Tanjug). Na čast proslave Dneva republike je treba izstreliti v prestolnici Federativne ljudske republike Jugoslavije Beogradu 12 častnih salv iz 50 topov.

V glavnih mestih ljudskih republik: Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani, Skoplju in Cetinju 10 salv iz 20 topov.

Smrt fašizmu — svoboda ljudstvu!

Vrhovni poveljnik oboroženih sil in minister za narodno obrambo FLRJ maršal Jugoslavije
JOSIP BROZ-TITO

Kjer je bil pred poldrugim letom še gozd, je zrasel objekt tovarne »Novi Standard«

Preteklo soboto so v Kranju prosla-
vili zaključek tretje faze gradbenih del
na prvem velikem objektu tovarne »Novi
Standard«. Proslave so se udeležili de-
lavci in nameščenci gradbenega podjetja
in direkcija »Projekta«, poleg tega pa še
generalni inženir sveta predelovalne in-
dustrije Ivan Stucin, zastopnik generalne
direkcije tekstila in usnja tov. Kalin ter
predstavniki mestnega komiteja, GOZSS,
okrajnega sindikalnega sveta, MLO in
zastopniki delavskih svetov, upravnih od-

spomladi pa so jih spet obnovili, ker je
»Projekt« razpolagal z dovolj kvalifici-
rane delovne sile. Težško delovno silo
so dali kolektivni usnjarn in čevljarji, naj-
več pa »Obutev«, podružnica Murska So-
bota; stalno so pomagali zlasti še člani
»Obutev« in »Triglava«. Tržič. Svet pre-
delovalne industrije CK KPS sta prav
tako stalno dajala gradbišču znatno
pomoč.

Obseg izvršenih del prikaže 242.000
opravljenih učinkovitih ur; od teh so de-

borov in direktorji čevljarških podjetij
Slovenije.

24. novembra so na »Novem Standard-
u« zaključili tretjo fazo gradbenih del
in s tem izpolnili 36 dni predčasno ob-
veznost, ki so jo dali Centralnemu ko-
miteju KPS. Da »Projekt« slavi zaključek
za 20% povečanega gradbenega pla-
na, je zasluga gradbincev, ki so zlasti v
zadnjih šestih tednih v počastitev deset-
letnice Fronte pospešili dela. Nič manjša
ni zasluga delovnih kolektivov čevljar-
ske in usnjarske stroke, ki so omogočili
napredek del, ker so dali na razpolago
težško delovno silo.

Za razvoj čevljarске industrije je po-
treben velik, mehaniziran usnjarski in
čevljarški obrat, ki bi zajel vso raztre-
seno produkcijo in polmehanizirane in-
dustrijske obrate. V Kranju je direkcija
»Obutev« združila čevljarска podjetja
Slovenije, bodoča velika mehanizirana
usnjarna in čevljarна v Kranju pa bo
dajala dovolj usnja in čevljev.

Objekt čevljarne so začeli graditi spom-
ladi leta 1948. Buldožer je takrat za-
oral in utrlj pot za cesto do tovarne in
izravnal gozd v parcelo za stavbišče.
Prvih del se je udeležilo okrog 2000 de-
lavcev iz kranjskih tovarni, čevljarji iz
Tržiča in Ljubljane ter množičnih orga-
nizacij iz Kranja. Zaradi deževja in sla-
beje terena na južnem delu stavbe so v
poletnih mesecih 1948. leta dela počasi
napredovala. Resolucija Informiroja je
v letu 1949 dela skoraj zaustavila, letos

lavci usnjarskih in čevljarških podjetij
prispevali 36.000. Pomemben je dvig sto-
rlnosti: v letu 1948 so presegali norme
za 8%, v letu 1949 za 16%, v letu 1950
pa za 19%. Plan so izvršili v letu 1948
z 80%, letos pa do 24. novembra s 120%;
do konca leta bodo predvidoma izpolnili
še 5% plana.

Izmed gradbincev »Projekta« sta se
pri gradnji izkazala zlasti železokrivce
Anton Namar in tesar Zupanc, ki je z
racionalizacijo pri montažnih opažih za
stropne plošče prihranil na stavbi za 300
tisoč dinarjev lesa, žičnikov in drugega
materiala.

Da je delo uspešno napredovalo, je
zasluga odličnega sodelovanja investit-
orja tovarne »Standard« z graditeljem
»Pionirjem«.

Ogromna štirinadestopna stavba ob
Savi stoji na mestu, kjer je bil pred ob-
brim poldrugim letom še gozd. Tod, kjer
so danes še smreke, pa bo v bodoče zra-
sel velik objekt usnjarske, zrasle bodo sta-
novanske zgradbe in upravna poslopja.
Surovo dograjen objekt čevljarne se del
v skladišča in manipulativni del ter pro-
dukcijski del. Dvigalo bo v bodoče po-
vezalo oba dela stavbe v harmonično
celoto. Začetni in končni trakt stavbe
zavzemajo sanitetni prostori, kjer med-
etažni stropi racionalno izrabljajo ves
prostor. — V prihodnjih mesecih bodo
prišli nameščati v tovarno stroje, in ni
več daleč čas, ko bodo po tekočem tra-
ku pričele prihajati iz »Novega Stan-
arda« velike količine čevljev, ki bodo
krile vse potrebe široke potrošnje.

Zmaga idrijskih rudarjev

Tudi idrijski rudarji so izpolnili
svojo obljubo: včeraj ob petih je si-
rena oznanila, da so izpolnili letni
plan. Ta zmaga je zelo velika, če po-
mislimo, kakšne zapreke so mtrali
premagovati zaradi zastarelih strojev
in naprav. Veličino te zmage nam še
bolj osvetli dejstvo, da je bil letošnji
proizvodni plan za 11% višji od lan-
skega. Pri vsem tem pa so presegli
tudi plan znižanja polne lastne cene
za 150%.

Tako velik uspeh so dosegli zato,
ker so delo dobro organizirali in var-
čevali z materialom in orodjem. Po-
rušili so stare norme in si postavili
nove; v tekmovalju, ki je teklo vse
leto, je zraslo 490 udarnikov.

Idrijski rudarji pa so se tudi ob-
vezali, da bodo petletni plan izpolnili
do 27. aprila — v počastitev desetlet-
nice OF. Njihova dosedanja borbenost
in uspehi kažejo, da bodo držali be-
sedo.

Pogled na del novozgrajene žage v Kočevju

Kitajske in severnokorejske čete izvajajo močan pritisk na zapadnem delu fronte

Velika aktivnost ameriškega letalstva zavira napredovanje severnih

Tokio, 27. nov. Komuniste glavnega štaba generala Mac Arthurja, ki ga prenaša United Press, pravi, da so prišle kitajske in severnokorejske čete močne napade proti ameriškim in južnokorejskim silam na zapadnem odseku fronte.

Delj enot ameriške 25. divizije so bili prisiljeni k manjšemu umiku na področju Jongpodonga. Enote 2. ameriške divizije so se umaknile pod močnim pritiskom kitajskih in severnokorejskih čet. Enote južnokorejske divizije »Kapitol« so napredovale okrog 10 km severno in okrog 2 km vzhodno od Congdzina, pri tem pa zadele le na manjši odpor. Komuniste nadaljuje, da so opazili močne kitajske in severnokorejske sile severovzhodno od Ničongzina. Na tem odseku je ameriško letalstvo napadlo severnokorejsko kolono ter ji prizadelo velike izgube.

Po Reuterjevem poročilu so severnokorejske in kitajske enote prodrle fronto enot generala Mac Arthurja v širini 11 km ter je bila večeraj zvečer četrtina njegovih čet na umiku.

Kakor poroča United Press, je predstavnik 8. ameriške armade izjavil, da so severnokorejske in kitajske sile davi na vse zgodaj močno napadle 12. polk prve južnokorejske divizije ter je bil prisiljen umakniti se čez reko Congčon na področju, ki leži severno od Somabonga. Čete pod poveljstvom generala Mac Arthurja so bile danes zapletene v ogroženih bojih, da bi zadržale napredovanje kitajskih in severnokorejskih čet, ki jim je uspelo napraviti širok prodor v njihovih linijah sredi ozkega grla Severne Koreje.

»United Press« poroča, da so kitajske in severnokorejske čete napadle ameriške in južnokorejske čete na vzhodni obali reke Congčon ter jih prisilile, da so se umaknile 3 do 22 in pol kilometra. Njihov najbolj ogrožen napad je bil izveden proti južnokorejskim enotam, ki imajo zasedene planine severno od mesta Tokčong.

Agencija UP o novi situaciji

Tokio, 27. nov. (UP) Srednji sektor zaveznikse severnokorejske fronte se je v terek zaradi močne protiofenzive kitajskih čet zrušil. Zastopnik 9. korpusa je izjavil, da ni nič znanega o dveh za-

Francoške čete so izpraznile še eno trdnjavo v Indokini

Beograd, 27. novembra. Agencija France Presse poroča, da so francoske enote evakuirale trdnjavo Tan Mai, ki leži 24 km zapadno od Mon Caya, na skrajnem severovzhodu Tonkina. V drugem poročilu agencije je rečeno, da je glavnina francoskih sil iz Mon Kaja izgubila zvezo z utrjeno postajo Cur Baisan, ki leži 35 km jugozapadno od Mon Kaja. V zvezi z razvojem položaja v Indokini je prispel v Hanoi Bao Daj ob enem s predsednikom vlade Tran Van Hujem in Boyer de Latourjem, visokim komisarjem Severnega Vietnama.

Francoški visoki komisar v Indokini je vpoklical na tritedenske vaje rezerviste iz razreda od 1935 do 1949.

Indija ne priznava novega nepalskega kralja

New Delhi, 27. nov. Reuter poroča, da je predsednik indijske vlade Nehru izjavil na zborovanju v Džamšedpuru v pokrajini Bihar, da Indija ne more priznati novega triletnega nepalskega kralja za vladarja Nepala, ker se zakoniti kralj ni odrekel prestolu. Nehru je nadalje izjavil, da Indija ne more mirno gledati na dogodke v Nepal in ji je mnogo na tem, da tamkaj upostavijo demokratsko vlado.

Sovietska politika v Vzhodni Nemčiji

(Nadaljevanje in konec)

VII.

Odpor, ki ga delovno ljudstvo v vsej Nemčiji čuti do sovjetske zunanje politike, je tudi povzročil, da so v Vzhodni Nemčiji že v začetku lanskega leta začeli preseljavati z »demokratskega« na »nacionalno«. To toliko lažje, ker si prav od nacionalistov obetajo pri izvajanju današnje sovjetske zunanje politike veliko več koristi kot od resnično demokratskega gibanja. Od tega časa sovjetske oblasti in vzhodnonemški trkajo samo še na »nacionalno zavest«, na nemški »patriotizem«.

Tej nalogi služi »Nacionalna fronta«, ki so jo skovali konec lanskega leta. O tem, da »Nacionalna fronta« prav gorče snubi vse, od generalov »Wehrmachta« preko industrijev in junkerjev tja do notoričnih nacistov, je bilo že veliko govora. Zato teh stvari ni vredno ponavljati. Ponavljajo jih nemški voditelji sami, saj je na letošnjem tretjem kongresu Enotne socialistične stranke Nemčije v Berlinu Otto Grotewohl znova podčrtal, da je »naloge nemškega ljudstva, da se bori... skupno z vsemi, za katere predstavljajo interesi Nemčije njihove lastne, krvne interese«; Walter Ulbricht, podpredsednik Enotne socialistične stranke, ki mu pravijo tudi »Stalinov ljubljene«, pa je to izjavo dopolnil na nekem zborovanju v Berlinu, ko je ostro pokaral tiste, ki so dvomili, ali »so vsi pristaši enotne Nemčije prepričani demokratski«, in kategorično izjavil, »da vprašanje, kdo je bil in kdo ni bil nacist, danes ni več na dnevnem redu«.

Ustanovitev »Nacionalne fronte« sovpada s časom, ko so — kot odgovor na ustanovitev bonnske republike — prav na hitro kolo spremeniili tudi vzhodnonemško področje v Demokratsko republiko Nemčijo.

vezniških divizijah. Dodal je: »Lahko domnevamo, da je 2. korpus razpadel.« Mac Arthurjeva ofenziva je postala negotova zaradi prodora, ki je grozil z obkolitvijo najmanj štirih divizijam ZN ter dosegel v poslednjih 48 urah svoj višek, ko so kitajske in severnokorejske čete napredovale za 12 do 20 milj.

Borbena letala obmetavajo sovražne sile z zažigalnimi bencinskimi bombami, raketami in strojniškim ognjem. Veletrdnjave »B 29« so z zažigalnimi in 1000-ter 500 kg bombami uničile glavna prometna križišča, ceste in skladišča vse od reke Jalu na mandžurski meji do borbenih linij okrog Tečona, Unsana in južno od Hičona. Neoborožena tovorna letala so odrgla živila četam, ki so bile pod močnim ognjem nasprotnika.

Zastopnik 8. armade je izjavil, da je prepričan, da skušajo Severni vzpostaviti stik s partizani pri Songčonu, ki jih cenijo na 20.000.

V terek je ofenziva »Vrni se za božič« bila na enem kraju v umiku, na okrog 85 milj dolgi severozapadni fronti se je ustavila, ob severovzhodni obali pa je tudi zadel na težave. »Severni« so udarili osem milj severovzhodno od luke Congdzin na južnokorejsko divizijo, ki se je morala za 2 km umakniti.

Zadnje vesti

Ustanovljena je bila jugoslovanska nacionalna komisija za UNESCO

Beograd, 27. novembra. V slavnosti dvorani beogradske univerze je bila ustanovljena danes jugoslovanska nacionalna komisija za UNESCO, sestavljena iz stalnih članov, ki jih imenuje vlada po njihovih državnih funkcijah, in iz izvoljenih članov, ki imajo po svojih družbenih funkcijah stik z delom UNESCO. Na skupščini so prav tako izvolili delovne sekcije za posamezna področja znanosti, kulture in prosvete. Ustanovne skupščine sta se udeležila razen številnih znanstvenikov, kulturnih in javnih delavcev, predsednik Sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ Rodoljub Čolakovič in delegat UNESCO profesor Pierre Auger.

Ko je začel skupščino, je predsednik akademskega sveta FLRJ dr. Siniša Stankovič poudaril, kakšen pomen ima ustanovitev te komisije, ki ne bo le posvetovalni organ vlade in zveza med njo ter UNESCO, temveč bo kot delovni organ s širokim programom omogočila, da bodo na najboljši način urejeni odnosi na področju znanosti, kulture in prosvete z vsemi državami na svetu.

V imenu vlade FLRJ je skupščino pozdravil predsednik Sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ Rodoljub Čolakovič. Ko je govoril o kulturnem sodelovanju med narodi, je minister Čolakovič poudaril, da vodi naša vlada dosledno politiko miru in vestranskega delovanja na podlagi medsebojnega spoštovanja enakopravnosti velikih in malih narodov. Naša vlada nudi vsak dan dokaz o tem, da se ne izogiba niti najmanjše možnosti, ki bi lahko koristila temu smotru.

Preroktor beogradske univerze dr. Radičević Uvalič je govoril o zgodovini in nalogah UNESCO, dotaknil pa se je tudi udeležbe in stališča naše delegacije na V. generalni konferenci.

Po referatu dr. Uvaliča je skupščino pozdravil delegat UNESCO Pierre Auger, profesor fizike na Sorbonni in direktor oddelka za naravoslovne in eksaktne vede pri UNESCO. Skupščina je nato izvolila predsedstvo komisije, v katero so prišli: kot predsednik dr. Siniša Stankovič, predsednik akademskega sveta FLRJ, kot podpredsednika dr. Andrija Stampar, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in Boris Ziherl, dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti,

Behler sprejel delegacijo LR Kitajske

Lake Success, 27. nov. (Tanjug). Delegacija LR Kitajske je dne 25. novembra obiskala predsednika Varnostnega sveta dr. Aleša Beblerja. Predsednik Varnostnega sveta je obiskal vodja delegacije LR Kitajske general Vu Hsiu Čuan v spremstvu dveh članov njegove delegacije. Na sestanku je bil navzoč tudi generalni tajnik OZN Trygve Lie. Predsednik Varnostnega sveta dr. Aleš Bebler se je razgovarjal z delegati LR Kitajske dobro uro.

Do sestanka Varnostnega sveta, ki bi moral biti 25. novembra ob 15. uri po krajevnem času, ni prišlo zaradi strahovitega neurja. Meteorološka služba je sporočila, da se bo ob 17. uri neurje razbesnelo s takšno elementarno silo, da bo nemogoče sleherni promet. Že ob 14. uri je Lake Success ostal brez električnega toka.

Brzjavka Ču En Laja Trygve Lieu

Peking, 27. nov. (Tanjug). Agencija Nova Kitajska sporoča, da je zunanji minister LR Kitajske Ču En Laj poslal v nedeljo generalnemu tajniku OZN Trygve Lieju brzjavko, v kateri mu sporoča, da je delegacija LR Kitajske, ki je prispela v petek v Lake Success, pooblaščen, da sme sodelovati v razpravi političnega komiteja in Varnostnega sveta o »pritožbi LR Kitajske zaradi napadalnosti ZDA na Formozic«.

za člane pa so bili izvoljeni: Ivo Andrić, predsednik Zveze književnikov Jugoslavije, Miroslav Krleža, podpredsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, dr. Ilija Milijanski, rektor univerze v Skoplju, Dragomir Krnjač, rektor univerze v Sarajevu, Jagoš Jovanović, predsednik splošnega znanstvenega društva LR Črne gore, Jože Vilfan, kot predstavnik zunanjege ministrstva FLRJ, Ivo Sarajčić, v imenu direktorije za informacije vlade FLRJ, in Erih Koš, v imenu Sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ.

Na koncu skupščine so ustanovili delovne sekcije za posamezne panoge znanosti, kulture in prosvete, za njihove člane pa so izvolili znane znanstvene, kulturne in javne delavce.

PROSLAVA 29. NOVEMBRA V NEW YORKU

New York, 27. novembra. Amerikanci jugoslovanskega rodu so priredili 24. novembra v jugoslovansko-ameriškem domu v New Yorku slovesnost v počastitev Dneva republike. S slovesnosti so poslali brzjavko maršalu Titu, v kateri izražajo občudovanje do nove Jugoslavije in obljubljajo, da bodo Amerikanci jugoslovanskega rodu z vsemi svojimi silami podpirali Jugoslavijo. Prav tako so poslali brzjavko predsedniku Trumanu, v kateri je izraženo upanje, da bodo ameriške oblasti pomagale Jugoslaviji, da bi premagala prehrabene težave, ki so nastale zaradi letošnje suše. (Tanjug)

POLITIČNI ODBOR RAZPRAVLJA O PRITOŽBI SOVJETSKÉ ZVEZE ZARADI AMERIŠKEGA NAPADA NA KITAJSKO

Flushing Meadows, 27. novembra (Tanjug). Na današnji dopoldanski seji je začel politični odbor ob navzočnosti delegacije LR Kitajske razpravljati o pritožbi Sovjetske zveze zaradi ameriškega napada na Kitajsko. To je prvi primer, da zastopajo združenih narodih Kitajsko uradno delegati osrednje ljudske vlade. Ko je predsednik političnega odbora Arbalaz povzel delegacijo LR Kitajske, naj zavzame mesto pri mizi, je govoril sovjetski delegat Višinski, ki je razložil pritožbo proti ZDA. Izjavil je, da so Amerikanci blokirali otok Tajvan (Formozo) in da ameriško brodogradništvo v kanalu med Tajvanom ter kitajsko kopnino. Hkrati je trdil, da je ta otok spremljen v ameriški oporoki. Višinski je opozoril, da je predsednik ZDA Truman ukazal po izbruhu sovražnosti na Koreji sedmemu ameriškem brodogradju, naj zapluje v vode Tajvana in nadzoruje ta otok. Višinski je nato razložil zgodovino kitajsko-ameriških odnosov, pri čemer je trdil, da so ZDA v vsem času vodile proti Kitajski sovražno politiko. Seja se nadaljuje.

Prvi okrajni zbor OF v Trbovljah

Udeležila se ga je tudi tovarišica Lidija Sentjurs

V nedeljo se je zbralo v Trbovljah na zasedanju I. okrajnega zbora OF 130 izvoljenih delegatov. Zasedanju je prisostvovala tudi član Politbiroja CK KPS Lidija Sentjurs. O delu OF okraja Trbovlje sta govorila predsednik OF okraja Trbovlje tovariš Viktor Kovač in sekretar Alojz Topikar. V diskusiji so delegati obravnavali dosedanje delo Fronte, kritično premočrtali napake in sprejeli sklepe za izboljšanje dela frontnih organizacij.

Glede politično-ideološkega dela so delegati ugotovili, da je pomanjkljivo v industrijskih centrih, zlasti pa na vasi. Omenili so predvsem vasi Podkum, Razborje, Breg in Dobovec, kjer so delo z vaškimi frontnimi organizacijami preveč zanemarjali. Na volitvah v osnovne frontne organizacije, ki so kljub pomanjkljivostim dobro izpadle, so izvolili 678 odbornikov, med katerimi je ¼ žena in mladine.

Delo grup ljudske inšpekcije je v preteklosti bolehalo na tem, da so številne pritožbe in ugotovitve ljudske inšpekcije ležale po predalih v pisarni okrajne kontrolne komisije. Novoizvoljene grupe ljudskih inšpektorjev so začele aktivno delati in skušajo to pomanjkljivost s samostojnejšim reševanjem na terenu odstraniti. Na radeškem sektorju so nekateri skušali zavirati delovanje ljudske inšpekcije in do danes niso javili imen tovarišev, ki so bili izvoljeni v grupe ljudske inšpekcije.

Ljudsko prosvetno delo se je čisto razvijalo izven OF, zlasti po vaseh. V okraju so organizirali 20 izobraževalnih tečajev z udeležbo nad 400 tečajniki. Frontne organizacije v Trbovljah so si sicer zadale v plan za leto 1950, da bodo po vseh terenih organizirale študijske inbralne krožke, vendar pa je to ostalo samo na papirju.

Fronta je dosegla lepe uspehe v prostovoljnem delu, saj znaša število prostovoljnih delov. ur po nepopolnih podatkih

nad 435.000. Samo trboveljski frontovci so opravili 272.000 prostovoljnih ur in prekoračili obveznost za 27%. V prihodnjem letu stoji pred frontovci trboveljskega okraja velike naloge pri izvedbi javnih del, kakor tlakovanje trboveljske ceste, ureditev ceste v Zagorju, dograditev stadionov v Trbovljah, Zagorju in Hrašniku, dograditev trgovskega doma v Trbovljah ter zgraditev telovadnice v Trbovljah.

Frontne organizacije v trboveljskem okraju so se v velikem številu vključile v tekmovanje za počastitev 10. obletni OF Slovenije ter dosegle ponekod že lepe uspehe. V tekmovanju se je vključilo 51 vaških in terenskih odborov OF ter mestni odbori OF Trbovlje, Zagorje in Hrašnik. Tekmujejo tudi skoraj vsi delovni kolektivi po tovarnah in rudnikih. Ponekod po terenu so šablonsko sprejemali tekmovalne plane brez sodelovanja vseh frontovcev. Prehodno zastavico za mesec oktober je prejela organizacija Trojane. Vaški odbor OF Trojane je nudil pomoč KDZ, ki je v svojem delu dosegla lepe uspehe ter je edina v okraju uspešno izvedla brigadni sistem dela. Med predvolilnimi pripravami so organizirali sadijski, pripravljajo pa tudi gospodinjiski in kuharski tečaj. Delegati so sklenili, da bodo vključili v tekmovanje še ostale frontne organizacije in delovne kolektive.

Med diskusijo je govorila tudi tovarišica Lidija Sentjurs, ki je delegatom pojasnila važnejše probleme notranje in zunanje politike. Prikazala je razvoj naše demokracije in poudarila, da mora Fronta stalno skrbeti in pomagati razvoju ljudske inšpekcije in drugih ustanov. Ob zaključku j govorila o uspehih, ki jih je dosegla naša delegacija na zasedanju OZN in ki so zelo dvignili ugled Jugoslavije v svetu.

V novi okrajni odbor so izvolili 60 delegatov, ki so se takoj nato sestali in izvolili 21 članski izvršni odbor. S. S.

Prilprave za proslavo Dneva republike v slovenjgraškem okraju

Zadnje dni se delovni ljudje v tovarnah in vaseh slovenjgraškega okraja marljivo pripravljajo na proslavo praznika naše republike. Mnoga podjetja se približujejo izpolnitvi mesečnih ali letnih planov, da bi čim dostojneje dočkala 29. november.

Tovarna meril v Slovenj Gradcu je že pred desetimi dnevi izpolnila svoj letni proizvodni plan, prav tako pa pričakuje izpolnitev letnega plana tudi v elektrarni Dravograd, kjer so oktobrski plan dosegli s 110%, novembrskega pa tudi že presegli. Blizu izpolnitve mesečnega plana je tudi železarna Muta, državno posestvo, Marenberg pa je letni plan dosegel s 97%.

V POSTOJNSKEM OKRAJU SE PRIPRAVLJAO NA VOLITVE V OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Priprave na volitve za OLO v okraju Postojna so v polnem teku. Okrajna volilna komisija je razdelila okraj na 83 volilnih enot s 145 voliči. Tudi volilni odbori so predvideni že za vse KLO.

Po vseh KLO so sklicali seštanke predstavnikov množičnih organizacij in predlagali kandidate in namestnike za OLO. V številnih volilnih enotah so postavili tudi sokandidate, da bo ljudstvo lahko poljubno izbiralo ljudi, ki jih bodo v bodoče zastopali v OLO. V nekaterih vaseh, kjer so že priprave na volitve v osnovne organizacije OF potekale bolj slabo — to je bilo zlasti po predelu Notranjske — so tudi sedanje priprave bolj trd oreh.

Po dosedanjih podatkih je potekalo sprejemanje kandidatnih list najbolj v KLO Laze in Bukovje, kjer so prvi izbrali najboljše iz svojih vrst za kandidate. M. V.

Delovni kolektiv »Gradisa« v Vužarici nestrno pričakuje proslavo Dneva republike, saj bodo ta dan izročili podjetje delavskemu svetu v upravljanje. Upravni odbor hidrocentrale Dravograd bo na predvečer Dneva republike organiziral proslavo, kjer bodo pregledali izpolnjevanje tekmovalnih obveznosti in izročili najboljšim delavcem nagrade in priznanja. Kolektiv lesno-predelovalne industrije v Pamečah bo počastil Dan republike s kulturnim programom. Nastup dirali so, že enodejanko »Prazen strah«, ki je delo domačega avtorja iz vrst delovnega kolektiva. Interne proslave pripravljajo tudi delovni kolektivi v Mežici, Guštanju, Črni in drugod.

Centralna proslava okraja bo 29. novembra v Slovenj Gradcu. Sodelovali bodo salonski orkester SKUD »Balti Vrnč«, pionirski pevski zbor gimnazije ter pevski zbor in recitatorji garnizona JA. V Marenbergu bodo organizirali proslavo že dan poprej. V številnih vaseh okraja bodo organizirali kresove in bučnice. J. G.

... In v Novem mestu

Na predvečer 29. novembra, to je v terek, bo priredil Mestni odbor OF na čast praznika ustanovitve naše republike svečano akademijo s pestrim kulturnim sporedom. V sredo dopoldne bo na trgu promenadni koncert vojaške godbe, ob petih in osmih večer pa bo gostovala v gledališču dramska skupina SKUD »Tine Rožanc« iz Ljubljane s »Pogumnim krojačkom«. V četrtek zvečer bo priredilo novomeško gledališče »Desetega brata«. Poleg teh prireditev pripravljajo v mnogih delovnih kolektivih in ustanovah še posebne proslave na čast praznika republike.

Takrat je Stalin z znanim telegramom, ki ga je poslal Piecku in Grotewohlu, zelo laskal nemškimi nacionalistom, ko jim je dejal, da »sta sovjetski in nemški narod dala v tej vojni največje žrtve«, hkrati pa nedvoumno namignil, kaj bi pomenilo za »mir v Evropi«, če bi šla skupaj ta dva naroda, ki imata »največje potencialne sile za izpolnitev velikih nalog svetovnega pomena«.

Tako je Stalin nemškimi nacionalistom takrat jasno povedal, da je čas, da obrnejo list zgodovine.

Dopolnil pa ga je Molotov, ko je na predvolilnem zborovanju 1. marca t. l. v Moskvi v besedah — »kolikor hitreje bo nemški narod spoznal resničen zgodovinski pomen ustanovitve Demokratske republike Nemčije, toliko hitreje bo dosegel svojo nacionalno enotnost« — še podčrtal.

Proslave sedemdesetletnice Stalina, 21. decembra lani v moskovskem Velikem gledališču, so se poleg Mao-Ce-Tunga (ki je bil prav tedaj na čelu delegacije LR Kitajske v Moskvi) udeležili vodilni predstavniki vseh držav vzhodnega bloka in informbirojevskih partij. Zanimivo je, da so mesto ob Stalinovi levici (na njegovi desni je bil Mao-Ce-Tung) dodelili Walterju Ulbrichtu, medtem ko so se predstavniki ostalih informbirojevskih partij morali zadovoljiti s veliko skromnejšimi mesti.

da pot do enotne Nemčije, do »izpolnjevanja nalog zgodovinskega pomena« vodi samo preko vzhodnega Berlina.

Teh napotkov, ki so jih dal Stalin, Molotov ter drugi odgovorni sovjetski in nemški državniki, se »Nacionalna fronta« od svojega rojstva sem krepko oprijemlje.

Njeno delo v vzhodnem področju Nemčije ni težko, saj je tu sovjetska in od nje docela odvisna domača oblast.

V zahodni zasedbeni coni pa je dejavnost »Narodne fronte« precej otežena, ker tamojšnji zasedbenim silam ni dovoljen njen flirt z industriji, bivšimi nacisti in Hitlerjevimi vojskarki ter raznimi nacionalističnimi elementi. Kolikor njene aktivnosti ne morejo docela zatreči, toliko zahodne sile s svoje strani prav tako povijajo ponudbe ljudem, na katere se obrača, da bi s svojimi ponudbami prevalele zapeljive vabe, ki prihajajo iz Vzhodne Nemčije.

Nedvomno je, da »Nacionalna fronta« ponekod naleti na dober odmev. Ta odziv zaenkrat res še ni močan. Našli so se samo nekateri podjetniki in veleindustriji, politično skrajno desničarsko usmerjeni ljudje, ki bi bili že danes pripravljivi podpreti smotre »Nacionalne fronte«. Seveda ne iz kakršnegakoli nesebičnega patriotizma, marveč samo iz trgovskih ozirov, saj si hkrati z naklonjenostjo »Nacionalne fronte« obetajo vsaj razširitev medsonske izmenjave. In še več, pred njimi so v vsej vabljivosti obširna tržišča na vzhodu, lačna vseh mogočih industrijskih naprav in obratov, zlasti pa še tržišča Daljnega vzhoda, to se pravi predvsem Kitajske.

To je ena plat spretno propagande »Nacionalne fronte«, namenjena v prvi vrsti zahodno-nemškemu kapitalistom.

Za druge, potomce pruskega militarizma, ki še vedno sanjajo o nekdanji vojaški moči in slavi, ter se o tožno spominjajo lepo krojenih uniform, medalj in Ritterkreuzev, pa so s pomočjo nekaterih bivših ujetnikov, oficirjev, prevzgojenih v »Na-

cionalnem komiteju svobodne Nemčije«, ustanovljenem v Moskvi 1943. leta, postavili v Vzhodni Nemčiji na noge novo nemško Wehrmacht. Sicer še vedno v miniaturi, vendar s svetlim, raznovrstnim orožjem, od lahkega do težkega, ter z lastnim poudarkom, da je to šele začetek.

Nova, vzhodno-nemška Wehrmacht, o kateri krožijo vesti, da šteje od 100.000 do 150.000 mož, pa ni samo vaba, ampak je hkrati tudi grožnja. Grožnja, ki naj tistim, upirajočim se vzponu in slavi v senci Moskve, pokaže, kaj jih čaka, če se ne bodo spametovali.

(Volkspolizei z njenimi Bereitschaften je tudi neposreden povod za številne diskusije, ki se danes vodijo glede remilitarizacije Nemčije. Po mnenju ZDA naj bi bil odgovor na vzhodno-nemško vojsko obožjevit Zahodne Nemčije. Francija, ki je v zgodovini doživela že tri agresije s strani Nemčije, pa nad tem predlogom ni navdušena in se mu trdovratno upira, kar ni prepričana, da bo orožje, dano Nemčiji, vedno streljalo samo proti Vzhodu.)

Proces snubljenja nemških nacionalistov s strani »Nacionalne fronte« pa spremlja v sovjetskem zasedbenem področju neprestano in sistematično nasilje nad demokratskimi elementi. To nasilje se odraža nad nepojenljivih in okrepjenih »Eistkath« znotraj meščanskih strank, zlasti pa še v Enotni socialistični stranki Nemčije. Na udaru so predvsem tisti napredni ljudje, ki niso obiskovali moskovske šole, marveč so kot dolgoletni komunisti in napredni borci preživeli vojno bodisi v koncentracijskih taboriščih, v ilegali ali kot antifašistični borci v drugih deželah.

Tudi to čiščenje ima prav tako dvojen namen: na eni strani brezobzirno in v kali zadušiti vsak odpor naprednih množic proti sovjetski zunanji politiki, na drugi strani pa nemškim patriotom dvomljive vrednosti pokazati, kako resno sprejme političnega kurza z »demokratskega« na »nacionalno«.

MED DOLENJSKIMI ŽELEZNIČARJI

v dnevih

PRED ZMAGO

Telefoni brnijo na mizah in po stebah. Prometnik, ki vpisuje podatke v razgrnjene knjige pred seboj, hkrati odgovarja premikačem, ki prihajajo z vprašanji; pri vsem tem pa ne prezre nobenega signala iz aparatov v njegovi in drugih sobah. Poteze njegovega obraza govori o napetosti. Tu gre za varnost prometa, za življenje ljudi in dragocene tovore. Če kje, velja v pisarnah prometnikov: bodi kratek!

Hitro sem zvedel, da je v postaje načelnikovi pisarni kontrola iz Ljubljane, vendar pa se je v tem trenutku že pojavil na vratih prijazen in menda vedno nasmejanji šef Schmutz, Povabena in transportna obvestila so seveda tudi pri železnici pisana prav tako suho in enobarvno, kakor večina vseh podobnih obvestil.

»Pokažite tovarišu SOB!« je naročil slednjemu in se vrnil k svojemu delu. Začuden sem prebral kratice SOB in TOB, ki stojita v naslovni glavi uradnega glasila državnih železnic Ljubljana in St. Peter na Krasu. Službena in transportna obvestila so seveda tudi pri železnici pisana prav tako suho in enobarvno, kakor večina vseh podobnih obvestil.

»Za mesec oktober t. l. je prineslo socialistično tekmovanje med vsemi oddeleki v območju ljubljanske direktorije — po poročilu terenskega odbora sindikata in posebne tekmovalne komisije pri direktoriji — naslednje rezultate...«

Tako začena poglavje o najboljših kolektivnih železnici, ki se je borila za izpolnjevanje petletnega plana transporta tako vztrajno in vzgledno, da ga je dosegla v štirih letih.

O PROMETU, Odstotkih in Ljudih...

Kaj vemo o življenju in delu železničarjev? Na splošno — prav malo. Kadar kupuje vozno karto, se morda jezijo na gnečo pred okencem; v vlaku pomoliš vozovnico sprevedniku, med vožnjo pa se na odgovornost ljudi, ki vozijo, sprejemajo in odpravljajo vlake, je redkokdaj spomniš. Saj se ti zdi vse tako enostavno!

Res je — ogromno zaupamo našim železničarjem. Vsek dan deset in desetisoče ljudskih življenj... Ogromne količine blaga, hrane, nešteti izdelki pridnih rok milijonov, ki ustvarjajo socializem... Ali si moremo predstavljati naše gospodarstvo en sam dan brez železniškega prometa?

Za zunanjim videzom dela strojevodij, sprevednikov in mož z rdečo kapo, ki jih navadno štejemo za »prave železničarje«, ker jih najpogosteje vidimo, pa je ljudem veliko manj poznano delo vlakovodij, zaviračev, manipulantov, premikačev, telefonistov, brzojavcev, vozopiscev in tranziterjev, evidentičarjev, blagajnikov, pa kovačev, ključavničarjev, mizarjev in drugih v železniških delavnicah in kurilnicah, delavcev in nameščencev v skladiščih, skratka vseh, ki sestavljajo veliko družino železničarjev, katerih vloga je za varnost in nemoten potek prometa prav tako pomembna, kakor odgovornost prometnikov, strojevodij in kurjačev lokomotiv.

Suh in kratek stavek: »V oktobru je postaja Novo mesto v drugi skupini prometno-transportne službe dosegla prvo mesto.« Še zdaleč ne more povedati vsega.

»Vlakovodje so presegali v oktobru kilometrske norme za 15 do 20%, zavirači povprečno za 5%, premikači od 15 do 20%.«

Kaj se skriva za temi odstotki? Ogromno število ur, dnevov in noči, ki so jih prebili železničarji na vlakih in postajah čez določen čas, ker je tako zahtevala služba. Manjše število ljudi kakor je predvideno po ključu, opravlja vse delo; treba je nadomeščati bolne tovariše, noben izredni in delovni vlak, ki prevaža gramoz in drugo gradivo za potrebe železnice, ne sme običajni na kakšni stranski postaji. Noč in dan morajo teči lokomotive in vagoni. Skoraj 10 milijonov lesa, ki ga izvažajo Slovenija, daje Rog, dolenski železničarji pa ga vozijo h glavnim progam.

Obračam liste in berem. Manipulanta Jože Slak in Franc Košir opravila na mesec v službenem vozu tovornih vlakov namesto 208, po 250 in 260 delovnih ur. Ob pol treh popoldne odpelje vlak proti Karlovcu; na vmesnih postajah premikanje, nabiranje in oddajanje blaga. Ob devetih zvečer — če gre brez zamud — je vlak v Karlovcu; morda ležeta za nekaj ur počitku, ob treh zjutraj pa ju čaka ista pot in enako delo na poti nazaj. Nekaj čez poldan sta spet v Novem mestu, naslednje popoldne pa ju dobiš ob istem času že v vlaku. Doma sta le vsako drugo noč. V oktobru sta bila znova proglašena za udarnika.

Trikratni udarniki-vlakovodje Franc Lesnjak, Ignac Dravinc in Tone Povše, odlikovan z medaljo dela, pa enkratni udarnika Anton Zibert in Tone Širca, udarnika-sprevednika Alojz Povše in Avgust Blatnik, zavirači Zadnik, Kumer in Kovšca, nadpremičar Breznik ter

čistilki Rozalija Kumer in Marija Zidar — to so oktobrski udarniki novomeške postaje, ki so kolektivno največ pripomogli k prvemu mestu. V novembru, ko je bil plan transporta še bolj napet, se jim bo pridružila vrsta novih. Ob nedavnem izrednem večdnevem dežuranju in poostreni kontrolni službi je bila postaja za vzorno delo pohvaljena od direktorije in ministrstva kot najboljša na svojem odseku.

77 udarnikov so proglasili letos iz vrst postajnega osebja; poleg tega pove 1750 prostovoljnih ur, da navzlic napornim službi niso pozabili na koristi skupnosti.

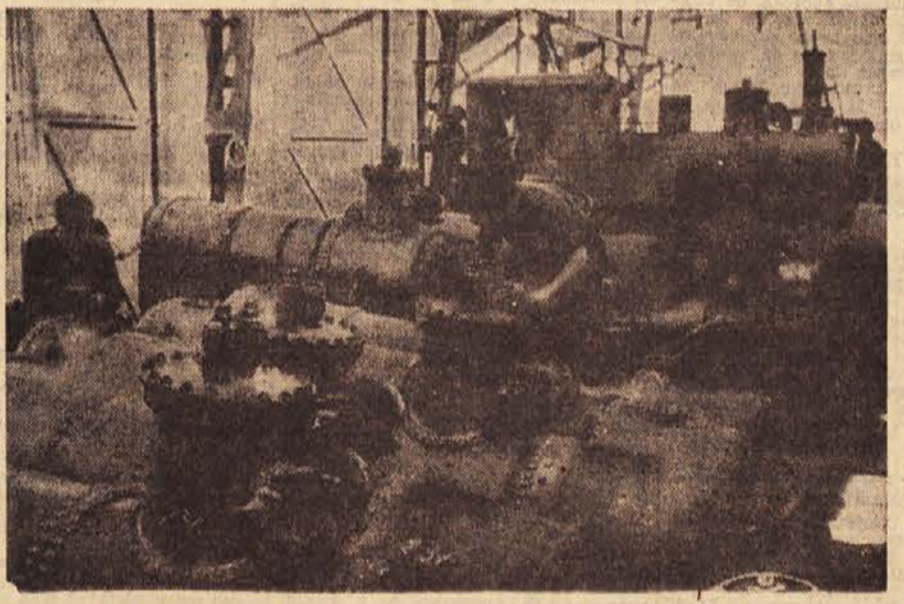
MED STROJEVODJI IN KURJAČI

»Osemkrat smo letos zmagali v tekmovanju s kurilnico v Zidanem mostu, v direktoriji pa pravijo, da smo med prvimi, ki najbolj pazijo na stroje. Petletni plan prihranka goriva in maziva smo dosegli že lani v avgustu. Za 1000 in 2000 km smo doslej presegli plan prevoza in brutotonskih kilometrov.«

Tako mi je naševal vodja kurilnice Janez Zupančič, nosilec spomenice iz leta 1941. Z njim — in z mnogimi drugimi novomeškimi železničarji, ki so pod vodstvom Partije in Osvobodilne fronte ustvarili v Novem mestu eno najmočnejših žarišč organiziranega odpora proti okupatorjem — je povezan dober del zgodovine narodno-osvobodilne borbe na Dolenjskem. Predanost in vztrajnost železničarjev-aktivistov izza prvih dni borb za svobodo se nadaljuje v bitki za socializem.

Dolenski progaj je težka. Strojevodjem in kurjačem dajejo številni klanci in padci nemalo skrbi. Navzlic temu pa sta Janez Sajevec in Janez Knafljč ter njuna kurjača Ivan Horvat in Franc Ciznar presegla obvezo: »prevozili bomo 120.000 km brez velikega popravila.« Pred kratkim so vsi štirje z lokomotivo 17-014 dosegli 130.000 km, prvotno obvezo pa dvignili na 160.000 kilometrov.

17-014 pa ni edini stroj, ki tekmuje; strojevodji Legiša in Verlič ter kurjača Udovc in Hrovatič so z lokomotivo 17-009 pred kratkim prevozili 120.000 kilometrov, Brigada, ki vozi na lokomotivi 17-016, je obvezo 100.000 km presegla za 12.000 km; 17-041 je brez obveze prevozila 117.000 km, 17-084 pa

Za izpolnitev našega železniškega parka skrbi delovni kolektiv tovarne Djuro Djakovič v Slavnskem Brodu, kjer proizvajajo lokomotive

ODPRT PARTIJSKI SESTANEK V ŽELEZARNI ŠTORE

Partijska organizacija železarne v Štoreh se je močno okrepila po nedavnih volitvah v tovarniški komite. Celotna partijska organizacija je še močnejše posegla v borbo za plan, za katerega izpolnitev je sedaj najhujša borba. Tovarniški komite je zato te dni organiziral odprti partijski sestanek, da bi se celotni kolektiv spoznal z delom partijske organizacije. Na dnevnem redu odprtega partijskega sestanka so bila najbolj pereča vprašanja. Govorili so o borbi za plan in o delu množičnih organizacij. Sestanek je bil zelo številno obiskan.

Sekretar tovarniškega komiteja Albin Rehar je orisal doseganje uspeha v borbi za plan. Med tovarniškimi obrati je letos prva izpolnila plan mehanična delavnica. Ostali obrati bodo izpolnili letni plan, če se bodo zanj res odločno borili. Navedel je, da pomanjkanje delovne sile, slaba delovna disciplina, težave s stanovanjem in prevozi delavcev, neustrezajoče surovine in neredna dobava surovin zavirajo predčasno izpolnitev planov. O težavah zaradi pomanjkanja delovne sile je v diskusiji govoril Miško Verbič, ki dela v valjarni. Tam so na pobudo partijske organizacije delavci sklenili, da bodo dve nedelji delali prostovoljno, da bi tako izpolnili plan. Najbolj občutno pomanjkanje delovne sile je v livarni. Tam imajo 16% manj delavcev, kot pa bi jih potrebovali. Franc Spolenak je povedal, s kakimi težavami se bore livarji, da bi dosegli plan. V martinarni pa so dosegli izpolniti že nad 92% plana. Čeprav je bilo predvideno,

je namesto obljubljenih 120.000 km prevažila 140.000 km. Zagar, Medved, Zadnik, Golob, desetkratni udarnik Franc Mazovec in vrsta drugih — ti so ponos dolenskih železničarjev. Do oktobra so v kurilniški izpostavi in njenih delavnicah proglasili že 275 udarnikov; mnogo med njimi jih nosi častni naslov po petkrat, osemkrat in desetkrat. Kakor »prometnik«, pa so se tudi »kurilniški železničarji« posebno izkazali pri prostovoljnem delu. Čeprav dosegajo norme na vlakih s 145%, v delavnicah pa do 125%, so vendarle v 1354 prostih urah izdelali novo železno črpalko na električni pogon, cirkularko, škripčevje za nakladanje osi in še marsikaj; poleg tega so pomagali pri razkladanju vseh vagonov kock za ilakovanje mesta, prav posebne zasluge pa imajo pri gradnji združnega doma v Bršljinu.

PRI NADZORNIŠTVU PROGE

Precej jih je, ki sestavljajo novo-meško nadzorništvo, saj odgovarjajo za vse proge od Grosuplje do Kandije, Straže in do Sevnice. V oktobru so si priborili v II. skupini nadzorništvev prvo mesto, s ponosom pa nosijo tudi prehodno zastavico letošnjega prvega polletja.

»Kaj spada k nam? Z eno besedo — vse, kar razumemo pod vzdrževanjem proge, poleg tega pa še proizvodnja v velikem kamnolomu pri Mirni peč in številne investicije, ki gredo v visoke milijone...« mi je razlagal nadzornik Omahen, ki sem tudi pri njem spraševal, kako se gledajo z letošnjim planom. Izpolnili so ga v tem tednu.

V zamotanem stroju velikega aparata, ki mu pravimo državne železnice, ne sme popustiti najmanjši vijak. Naše življenje je prav tako v rokah delavca, ki privija tračnice na prage, kakor v dvigu roke prometnika, ki spušta vlak na odprto progo in strojevodje, ki se mu zaupamo. Povezanost vseh kolektivov, ki sestavljajo naše največje — po svojem pomenu pa tudi izredno važno — podjetje, se čuti v njihovem življenju sleherni sekundo. Eden brez drugega ne pomeni nič.

Zahvala ljudstva, ki bo na Praznik republike znova pozdravljajo najboljše delovne ljudi, bo veljala tudi njim. — tg —

Cankarjeva najbridkejša izpoved

Pred premiero »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«

V Cankarjevi dramatični zavzema farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« docela svojevrstno mesto. Ta posebnost se danes, ko smo se že zelo odmaknili od časa in razmer — bodisi družbenih, moralnih ali umetniških — ko je delo nastalo, čuti vedno bolj. Simbolika in alegoričnost, v kateri je delo zavito, se čutita vedno bolj, čeprav je idejno jedro bilo in je jasno. »Pohujšanje« je Cankarjeva najstrašnejša satira na takratne naše umetniške razmere, na položaj umetnika v malomeščanski srenji, hkrati pa je bolj ali manj jasna njegova izpoved o poslanstvu umetnosti in umetnika, njegovega razmerja do naroda in družbe sploh.

Kljub vsemu pa je treba ugotoviti, da naletiš pri podrobnih razčlembi dejanja in oseb na mesta, ki jim ne veš razlage, vsaj ne takšne, da bi zadovoljila odnosno uganko rešila. Poglavitna nejasnost, ki moti logičen potek dejanja, je nastop Popotnika. Kdo je ta Popotnik in kaj naj pomeni, če je Jacinta posebeljena umetnost in Peter umetnika? Pred krstno predstavo 1907. leta je napisal profesor Fran Kobal v »Slov. narod« (20. dec.) listek, v katerem je seznanjal javnost z vsebino, hkrati pa skušal razložiti pomene nekaterih oseb. Njegova razlaga doslej še ni bila niti preključena niti dopolnjena. V glavnem se naslanja na Cankarjev osebni položaj v takratnih naših literarnih in splošnih razmerah. Temu so sledili tudi kritiki. Vse to je res, toda res pa je danes še nekaj več. »Pohujšanje« je tudi Cankarjeva — smel bi rečel — literarno biografska izpoved in obracun prav tako so Šuka, Maks in Jerman tudi podobe njegovega politično-moralnega jaza, toda za umetniško trajnost teh likov bi to bilo premalo, če bi hkrati ne bili zastopniki nečesa splošnega in nečesa tipičnega. Toda v tej tipičnosti je skrita zanimiva individualnost, kajti Šuka, Maks, Peter in Jerman so v življenju bili sicer redki in posamični primeri, v katerih pa se vendarle odražajo tipičnost razmer, usoda in značaj takšnih, takrat sicer redkih posameznikov, kakor so te tako izvirne in svojevrstne Cankarjeve štiri figure. »Pohujšanje« je obracun umetnika s srenjo, z narodom in družbo, hkrati pa izpoved umetnika in njegovega poslanstva, kakor ga je pojmoval Cankar. Kljub vsemu subjektivnemu in časovno povezanemu je izpoved določena nazoru o vlogi umetnika in umetnosti sploh. Zato sega nekje v svojem bistvu kljub časovni in družbeni determiniranosti v ta večno se ponavljajoči problem, ki ga je v imenu družbe in države načel že Platon. Farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« bo poleg »Bele krizanteme« vedno spraševala vest vsem srenjam in razmeram, kakšno je njih razmerje do umetnika in umetnosti. To je morda sploh poglavitno poslanstvo tega dela, kajti ta farsa ni bila napisana zgolj zaradi farse in samo zaradi tega, da bi smejali šentflorjanskim občanom, marveč da bi se sredi smeha ovdeli in se vprašali, če se ne smejemo tudi sebi. Vprašanje in vzklík Gogoljevega Poglavarja v »Revizorju« odmevata tudi iz tega dela.

Simbolizem in alegorij ni malo v tej fars. Dotaknimo se samo dveh podrobnosti.

Zakaj bi naj bil Kristof Kobar, če je umetnik, tudi razbojnik in tat in zakaj pravi Popotnik, da je »komaj tat«? Če je hotel Cankar v takratnih razmerah s tem označiti mržno malomeščanskega topoglavca do umetnika, ki mu je enak z razbojnikom, je to za današnjega gledalca vendarle težko dojemljiva prispevka. Ali ni morda Cankar s svojimi simbolizmi in alegorijami vendarle šel predaleč v abstraktnost? Ali nimamo marsikje v »Pohujšanju« opravka s podobnimi problemi, kakor pri »Lepi Vidi«? Triindeset let je preteklo od krstne predstave in ves ta čas ni nihče zmogel jasnejše razčlembte tega dela, nihče se

mu ni hotel niti upal približati s kritičnim razumom, da bi ga razčlenil in razjasnil od prizora do prizora, od stavka do stavka. Ali imamo opravka s takšno umetno simbolistično smeri, ki naj na tekočemu problematični ali nejasnih mestih učinkuje le z melodijo jezika in dialoga? Ali ni s »Pohujšanjem« nekaj podobnega, kakor s kakšno tipično impresionistično podobo, ki se ji ne sme približati, marveč jo mora gledati le iz daljave v njeni celotnosti? Ali se ni Cankar s tem delom ponekod približal skrajnim strujam tistega časa, ki so šle v smeri tako imenovane abstraktno umetnosti?

Nešteto vprašanj se javlja. Prej ali slej jih bo treba rešiti. Naloga estetske kritike je, da spregovori svojo odlično, jasno in odločno besedo, kajti nihče, ki je odkritosrčen, ne more zanikati, da so se nam tista Cankarjeva dela, ki so močno subjektivna, simbolistična, danes zelo odmaknili. Dolžnost kritike je, da ugotovi, ali je temu vzrok naš realistični in materialistični čas, ali pa morda tiči vzrok v tem ali onem Cankarjevem delu?

Čeprav ni množina bralcev zmeraj odločilna za umetniško vrednotenje, bi vendarle ne bila nezanimiva statistika iz naših javnih knjižnic, katera Cankarjeva dela sodobni, socialistični bralci najbolj bere. Prav tako bi bilo potrebno razmišljati o tem, katera dela se najraje prevajajo. Jasno mi je, da tvorijo »Za narodov blagor«, »Kralj na Betajnovic« in »Hlapci« močno dramatsko trilogijo, ki se je v našem času umetniško še bolj utrdila ko v preteklosti. Mislim pa, da se je to zgodilo tudi zaradi tega, ker so kljub raznim simbolizmom v glavnem le realistična dela, ki jih pri podrobnih razčlembi prav tako doumeš kakor v celoti. Le eno mesto v »Hlapcih« je tako simbolistično, da se mu ne smeš približati z očesom in logiko običajnega realizma: problem Golčave, kamor mora učitelj Jerman na kazensko službovanje. Cankar ni podrobneje označil tega kraja, prav zaradi tega, ker mu je simbol izgnanstva, Sibirtije, skratka kraj, kjer človeka stro in uničuje. Vse, kar je o njem povedal, je, da tam župnik izpod monštrance gleda. V tej župnikovi kontroli je simbol duhovnega terorja. Edino tako je mogoče razumeti Golčavo, ki že z imenom govori za tisto, kar je Cankar razumel s tem krajem. Navajam to zaradi tega, ker je bilo v zadnjih letih več debat o tem in še o marsičem, kar ni bilo jasno temu ali onemu ob gostovanju v Zagrebu in v Beogradu, čeprav žal ni nihče o tem nič napisal. Potrebno pa bi bilo in je potrebno vedno bolj, Cankarjeve umetniški portret še kritično ni ugotovljen, kakor še ni ugotovljeno, kaj je v njegovem velikem delu umetnost in kaj je literatura.

»Pohujšanje v dolini šentflorjanski« je za definicijo njegovega umetniškega nazora poleg »Bele krizanteme« najvažnejše delo. Gledališče je zmeraj rado seglo po njem ne samo zaradi učinka, ki ga ima na občinstvo, tudi zaradi čudovite teatralnosti vlog, ki nudijo igralcem veliko možnost za razmah njih igralške umetnosti. Isto velja za režijo in inscenacijo. Nova uprizoritev skuša ustreči Cankarjevemu navodilu, ki ga je dal že za krstno predstavo: »Moja želja je, da igralke in igralci vse moče besede in vse označene geste karikirajo. Da se torej, kadar spoznajo besedilo in idejo moje komedije, prav nič ne ženirajo, temveč da igrajo z isto razposajeno zlobnostjo, kakor sem jaz besede pisal!«

S takšno strastjo in zlobjo je napisal tudi nemški dramatik Grabbe pred več ko sto leti svojo satiro na nemške literarne razmere s komedijo »Sala, satira, ironija in globlji pomen«, kjer ima zlodej sorodno funkcijo ko v »Pohujšanju«. Pokojni profesor dr. Prijatelj mi je pred leti, ko smo imeli precej vročo debato o »Pohujšanju«, dejal, da je Cankar, preden je napisal svoje delo, prebral Grabbejevo komedijo, v kateri je gotovo mogel najti marsikakšno pobudo za svojo farsu. S tem pa nočem trditi, da je »Pohujšanje« v kakšni Cankarju skodljivi odvisnosti od Grabbejeve prav tako duhovite in danes tudi ne povsod dovolj jasne satire na razmerje med umetnikom, moralo in družbo.

Če doumemo idejo Cankarjevega »Pohujšanja« in Cankarjev nazor o poslanstvu in vlogi umetnika, moramo priznati, da jo je razumel borbeno v smislu Shakespeara in Molièra. Bil se je vse življenje za svobodo umetniškega ustvarjanja kakor za socialne pravice človeka. Ne oziraje se na nekatere nejasnosti, ki so v tej farsu na tem in onem mestu, je »Pohujšanje« njegov umetniški manifest, ki se po svoji idejnosti popolnoma krije s tem, kar je Prešeren izpovedal v »Novi pisariji«, »Orglarju« in »Pevcu«. Vsa razpoloženja teh treh pesmi so v njej: neusmiljena satiričnost »Nove pisarije«, načelna bramba umetniškega ustvarjanja iz »Orglarja« in njegova liričnost kakor težko in tragično spoznanje trpkosti umetnikovega poslanstva iz »Pevca«. Dr. Braško Kreft

NOVE KNJIGE IN REVIIJE

Engels Friedrich: Poreklo porodice, priručnik o družini. Biblioteka marksizma-leninizma. »Kultura« Beograd 1950. Strani 190. V cirkulu.

Radčev A. N.: Putovanje od Petrograda do Moskve. »Kultura«, Beograd, 1950. Strani 285. V cirkulu.

Gorki Maksim: Dela. Knjiga IX. Izpoved. — Život suvražna čovka. »Kultura«, Beograd 1950. V cirkulu.

Martin Andersen-Naxb: Otroška leta. — Mladinska knjiga, Ljubljana 1950. Str. 298.

Kuprin A. I.: Prispovedke. »Mladinska knjiga«, Ljubljana 1950. Strani 96.

Sega Milan: Zgodbe štiri. Ilustriral Nikolaj Omersa. »Mladinska knjiga«, Ljubljana 1950. Strani 102.

Razgled, št. 10, leto 1950. Trst.

Planinski vestnik, št. 10/10, leto VI. Glasilo Planinske zveze Slovenije, Ljubljana. Književnost, št. 10, leto V. Izdaja »Prosveta«, Beograd.

Črvena zvezda, št. 8, leto III. Organ Glavnega odbora Zveze borcov NOB. Beograd.

Tatova ljudskega premoženja obsojena na smrt

Dne 23. in 24. t. m. je bila pred senatom okroglega sodišča v Ljubljani glavna obravnava proti skupini uslužbenecv. Podjetja za nabavo in razdeljevanje blaga za potrebe gostinstva LRS in njihovim pomočnikom zaradi težkih poverb in velikih preprodaj živil in drugega blaga.

Javni tožilec za glavno mesto Ljubljana je obtožil uslužbenca podjetja: Slavka Cvelbarja, šefa komercialnega oddelka, Božidarja Čibeja, skladiščnika, Mirka Ogoreca, administratorja v skladišču, Maksa Tolmajnerja, direktorja podjetja in Ernesta Cvetka, nabavljatelja te osebe, ki so jim pomagale preprodati ali razpredati ali poverljivo blago, kot so: Marija Kastelle, Herman Vidmar, Martin Erjavce, Marija Ropret, Božilka Pirc, Frančiška Musar in drugi. Obtožili je Slavka Cvelbarja in Božidarja Čibeja, da sta v teku slabega leta ob pomoči Mirka Ogoreca poverljivo blago iz skladišč navadnega podjetja 1300 t tona, 70 kg dišavnega olja, 3200 kg masla, 300 t bombažnega blaga, 300 t navljalnih rat, 100 kilogramov prave kave, kar sta Cvelbar in Čibej prodala po visokih cenah prekupčevalcem iz drugih republik in soobtoženim Kastellevi, Erjavcu, Vidmarju in Muserjevi. Ti so ukradeno blago s preprodajo dobičkom preprodali po vsej Sloveniji. Pri tem poverljivost sta samo Cvelbar in Čibej zaslužila nad 2 milijona dinarjev, nadaljnji prekupčevalci pa tudi okrog milijon dinarjev. Da pa ne bi bile poverbe odkrite, je Cvelbar prebrisano zakril manipulacije z izločitvi vpisi v trgovske knjige in izdal ponudbene dokumente. Od celotnega izkupička za blago je Cvelbar vito odvedel zneske, ki so bili cena blaga po planu I, podjetju v višini okrog 200.000 din. Cvelbar in Čibej pa sta imela čisto dobička okrog 1.500.000 din. Od tega dobička sta dala Mirku Ogorecu okrog 200.000 din, da je imel ter da je vrneno obnovo in dokumentov knjigil kot pravilno sprejeto. V obdobju izobtožbe je javni tožilec dokazoval način poverb in je navedel, da je Cvelbar 23. 1. 1950 izdal lažno zaključeno za 157 metrov molno platno na gostinsko odkupno podjetje Maribor, ki je je dal skladiščniku Čibeju, da je imel ter da je vrneno obnovo in dokumentov knjigil kot pravilno sprejeto. V obdobju izobtožbe je javni tožilec dokazoval način poverb in je navedel, da je Cvelbar 23. 1. 1950 izdal lažno zaključeno za 157 metrov molno platno na gostinsko odkupno podjetje Maribor, ki je je dal skladiščniku Čibeju, da je imel ter da je vrneno obnovo in dokumentov knjigil kot pravilno sprejeto.

Cvelbar dajal razne usluges. Podaril mu je 10 m drv, 100 litrov vina, prodal mu je 6 litrov ukradnega olja po ceni 150 din za liter, medtem ko so drugim prodajali olje po 350 din, vabil pa je večkrat v družbo in podobno. Tolmajner se je takih uslug ni branil in jih ni sprejel samo od Cvelbarja, temveč tudi od nameštencev OLO Trbovlje, Filipek, Vilija, ki mu je prikril brezplačno okrog 800 kg premoženja in je za to imel prednost pri nabavi blaga v podjetju. Te Cvelbarjeve usluges ali podkupnina so Tolmajner tako upravnale, da ni nadzoroval Cvelbarja. Čibeja in Ogoreca in je s tem pravzaprav omogočil poverbe celo leto.

Razen teh poverb pa je bil Cvelbar obtožen še več manjših kaznivih dejanj. Na glavni obravnavi so vsi obtoženci z izjemo direktorja Tolmajnerja stroga dejanja in celotni preprodajni usluges se edino zmanjšati »dobiček«. Iz sojenja med Cvelbarjem in Čibejem se je dalo zaključiti, da sta celo drug drugega pri delitvi hotela ogledljata. Enako sta skušala zvaliti krivdo drug na drugega glede napeljevanja na poverbe.

Denar, ki sta ga dobila na zgoraj navedene načine, sta zapravljala v raznih družbah, kupovala vsakrštno blago, je mabjen znesek so zasegli prelovalni organi.

Direktor Tolmajner se je zagovarjal, da so bile poverbe tako izvršene, da jih nikakor ni mogel odkriti. Pri tem ga je postavil na laž samo Cvelbar, ki mu je v obraz povedal, da bi to lahko takoj odkril, samo če bi po kartoteki pregledal, koliko je bilo blaga izdanega in primerjal z razdelilniki, ki so jih prejemale od Komiteta za turizem in gostinstvo LRS. Pri tem bi namreč opazil, da je veliko več blaga izdanega kot pa naj bi se po razdelilnikih porazdelilo. Cvelbar in tudi Čibej, da je dajal Tolmajnerju popolnoma iznosno uslugo v obliki drv, vina in olja zato, da bi dobil pri Tolmajnerju zaslonbo, prijateljske stike z njim in zaupanje ter da bi mu Tolmajner zaradi tega ne gledal na preste. To mu je tudi v celoti uspelo. Vsi ostali obtoženci so svojo krivdo priznali. Marija Kastelle je navadala, da je kupila od Čibeja okrog 400 m platna, ki je za zatej pomoči Ropretove in Pirteve z dobičkom prodala. Vidmar in Erjavce sta od Čibeja kupila 50 litrov olja in ga ravno tako prodala z dobičkom, enako pa je Musarjeva kupila od Cvelbarja 100 kg kave in je nato s 15.000 din dobička prodala. Vsi ti obtoženci so se dobro zavedali, da kupujejo sumljivo blago.

V zaključnem govoru je javni tožilec poudaril, da je družbena nevarnost obtožencev in njihovih dejanj izredno velika, ker so usmerili svoje poštenje prav na tiste osnovne artiljejske preskrbe, ki so kritični in naskrbni in so te predmete sistematično odvezovali v ogromnih količinah ter

pri tem zaslužili milijonske zneske. Posledice njihovih dejanj se niso pokazale samo v škodi, ki jo je splošno ljudsko premoženje utrpelo, temveč tudi v slabši oskrbi gostinstva obzretov, kar so neposredno občutili delovni ljudje. Razen tega so obtoženci s tem slabili materialno podlago graditve socializma, tako da ni dovolj, njihova dejanja oceniti samo s stališča kriminalnih dejanj, temveč jih je treba smatrati kot izrazito kontrarevolucionarna dejanja. Zaradi tega je javni tožilec zahteval za obtožence ostre kazni.

Dne 24. novembra 1950 so bili obsojeni: Slavko Cvelbar in Božidar Čibej na smrtne kazni z ustrelitvijo in z obsežno celotnega premoženja, Mirko Ogorelec na 12 let odzema prostosti s prisilnim delom in na zaplombo premoženja, Ernest Cvetko na 7 let odzema prostosti s prisilnim delom in na zaplombo premoženja, Maksa Tolmajner na 3 leta odzema prostosti s prisilnim delom, Martin Erjavce na 4 leta odzema prostosti s prisilnim delom in na zaplombo premoženja, Marija Kastelle na 2 in pol let odzema prostosti s prisilnim delom, Herman Vidmar na 2 let odzema prostosti s prisilnim delom in na zaplombo premoženja, Frančiška Musar na 1 leto odzema prostosti s prisilnim delom in na zaplombo premoženja, ostali pa na manjše prostotne kazni. —

Na Doljenjem narašča zanimanje za pianinstvo

Lepote Gorancev, ki predstavljajo naravno mejo med novomeškim ter delom krakova in črnomeljskega okraja in med sosedno Hrvaško, so široko delu slovenskih pianincev se vedno precej neopazano. Prava kraljevina Dolensko grčevje boli po svojih vinih, ponikovalih, kraskih ljubimih, gradovih in prostornih gozdovih. Po zaslugi delavnega novomeškega pianinskega društva, ki je lani odprlo pri Gosposdihi na Gorjancih pianinsko kolo »Vinka Padaršiča«, je letos številno obiskovalcev Trdinovega vrha in drugih znamenitih krajev precej naraščalo. V lanskim zimski sezoni pa so bila prvič po dolgih letih smučarjem dostopna krasna smučišča na gorjanski košenilci; Malčev krč in sosedni lazi predstavljajo idealne terene za začetnike in izvozbene smučarje.

Koča pri Gosposdihi bo letos oskrbovana vso zimo. Zanimanje za delo pianinskega društva raste predvsem v Novem mestu, kjer zmagala številno članov že 95. Precej pa so se razširila tudi ljubiteljski pianini v trebanjskem okraju, ki so lani obnovili kočo na Dolčanu. Podružnica novomeškega pianinskega društva v Trebanjah ima 50, v Mokronogu pa celo 66 članov. Posebno delavnosti v Mokronogu v decembru bodo imeli ustanovni občni odbor samostojne podružnice.

nice ali pa bodo skupno z ostalimi kraji ustanovili novo pianinsko društvo. Na Priči, odkoder je najlepši razgled na vso Mirensko dolino in osrednje Dolensko grčevje, bodo postavili pianinsko kolo. Za zdaj pripada na to razgledno točko veliko Zagrebčanov in pianincev iz drugih krajev. Anglim Mokrnožcem pomagajo novomeški pianinci, ki pripravljajo pravilnično igro Gorjanska simfonija.

Manj smisla za organizacijsko delo in pripravo za ustanovitve pianinskega društva pa kažejo na kraju Požgana koča na Mirni gori, kamor je pred vojno prihajalo veliko turistov, še vedno čaka pridnih rok. Pridne lepote Bele Krajine, ki ima poleg tega največ spomenikov iz narodnoosvobodilne vojne in vse pogoje za širok razmah pianinstva, bi lahko postale bolj dostopne pianincem, če bi društvo, ki ga je svedra treba ustanoviti, zaznamovalo pot, zgradilo kočo na Mirni gori in postojanke morda tudi na drugih vrhovih in izletnih točkah, poleg tega pa s propagando poskrbelo, da bi tudi ta prelepi košček slovenske zemlje postal znan spletnemu delovnemu človeku. Če misljimo na ustanovitve pianinskega društva v malem Mokronogu, ki ima za to vsekar težje pogoje kakor okrajno mesto Črnomelj, potem bi bil čas, da se vrste brezkrajskih ljubiteljev pianina malo vrsteže stimejo in z dojnji pokajo, da jim je pri srou napredku pianinstva.

Tekme II. kola za jugoslovanski nogometni pokal

Sreda, 23. novembra: (Varadinski) Mostar: Vardar—Sluga (Novi Sad) Beograd: Radnički—Jedinstvo (Zem.) Črna zvezda—Metalac (Zgb.) Ljubljana: Odred—Borac (Banjaluka) Osijek: Proleter—Proleter (Zrenjanin) Zagreb: Borac—Napredak (Kruševci) Murska Sobota: Sobota—Tekstilac (Z.)

Četrtek, 30. novembra: Reka: Kvarner — zmagovalec iz tekme »Šesti oktobra—Partizan Beograd: BSK—Sluga (Rankovićev) Zagreb: Dinamo—Inkometar Šabac: Podrinje—Sar (Tetovo) Sarajevo: Sarajevo—Rabotnik (Bitoli) Jesenje: Gregorčič—Tekstilac (Derv.) Split: Budućnost—Spartak (Sub) Titograd: Hajduk—Dinamo (Zaječar).

Vse te tekme se začne ob 13.30.

Teniška zveza Jugoslavije je razveljavila odločbo TZ Hrvatske o kaznovanju Mitića in Palade

Beograd 27. novembra. Disciplinarni odbor Teniške zveze Hrvatske je pred kratkim kaznoval Dragutina Mitića s prepovedjo, da ne sme nastopati 3 mesece zaradi devetih prekrškov, ki jih je napravil ob gostovanju v Milanu, zaradi škodovanja ugledu našega športa v inozemstvu in zaradi nekoristnega vodenja proti Josipu Žaludju. Izvršni odbor Teniške zveze Jugoslavije je na svoji seji 25. novembra proučil celotni primer in našel, kako je bil izdan sklep, ter ugotovil, da ni bilo deviznega prekrška niti ni treba ugotoviti, ali je imel Mitić v inozemstvu zaradi spora med Mitićem in Palade, ki je bil razveljavljen sklep o kaznovanju Palade z ukorom, s tem, da bo izvršni odbor Teniške zveze Jugoslavije proučil medsebojne odnose naših reprezentativcev ter v skladu s tem ukrenil potrebno.

SREDNJEŠOLCI — UNIVERZA

Preteklo nedeljo sta odigrali reprezentanci universe in srednjih šol dvoboja na 50 deških za predhodni pokal. To tekmovalje se je vršilo v okviru proslave Dneva republike in je bilo letos še tretje izvedeno. Tudi letos so srednješolci ponovili svojo lankoletni uspeh in prav izredno premagali šahiste z univerze. Posamezni rezultati na prvih 10 deških so bili: Levčič—Grossek remi, Cisar—Kos remi, Gabrovič Z.—Vošnjak remi, Sivček—Podkrajšek 0:1, Vrhovec—Robjek 1:0, Petrič—Krašovec remi, Kodervar—Trampuz 1:0, Fajdiga—Mikunda remi, Kržin—Toš remi, Stanjojevič—Cuderman remi. Prvoimenovani so člani univerze.

TURNIR V MARIBORU

V Mariboru bodo šahisti proslavili Dan republike z mešanim turnirjem, katerega se bo udeležil velemojster Bora Kostić, mednarodni mojster Stojan Kostić, mojstri Fuderer, Bertok, Udovič in še 6 najboljših mariborskih članov. Turnir se začne 23. t. m. in bo trajal do 14. decembra.

Mednarodni turnir v Amsterdamu

PIRC IMA UPANJE NA ZMAGO Z REŠEVSKIM

II. kolo: Dr. Trifunović—O'Kelly remi, Najdorf—Polits 1:0, Ståhlberg—Van Scheltinga 1:0, Van d. Berg—Kotmarer remi, Szaboš—Dr. Tariković remi, Dr. Ewwe—Donner remi, priključne so: Reševski—Pirc, Kramer—Gligorič, Guttmundson—Plišnik, Golombek—Rosslimo.

PIONIRSKO TEKMOVANJE

V poselitve 10. obletnice ustanovitve OF Slovenije razpisuje Oblastni šahovski odbor Ljubljana ekipno pionirsko šahovsko tekmovalje pionirskih odredov mesta Ljubljana. Organizacijo in izvedbo tekmovalja je Oblastni šahovski odbor poveril Pionirskemu odredu Sinji galobci v Diškem domu Ivana Cankarja. Pionirski odred bo pripravljen sprejeti imenovani odred do vključno 1. dec. 1950. Vsak odred bo nastopil z 10 igralci. Tekmovalje se bo vršilo enkrat tedensko in to po Bergerjevi tabeli. Na dan praznika naše republike se bo bosta srečala na 10 deških Pionirski odred Gluhonemice in Pionirski odred Sinjih galobci v Diškem domu Ivana Cankarja.

OBVESTILA

V smislu člena 60. ZSLO sklicuje MLO Celje

VIII. REDNO ZASEDANJE

ki se bo vršilo dne 6. decembra 1950 ob 8. uri zjutraj v sejni dvorani MLO Celje z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Izvolitev delovnega predsedstva (predsednika, člana in zapisničarja).
3. Preveritev sklepov zadnjega zasedanja.
4. Pregled gospodarskega udejetvovanja in dela LO.
5. Diskusija.
6. Kulturnoprosvetna dejavnost v obdobju od zadnjih volitev.
7. Diskusija.
8. Poročilo o delu okrajnega sodišča.
9. Diskusija.
10. Razprave in izvolitve stalnih sodnikov in sodnikov porotnikov.
11. Izvolitev svetovnega sporniškega sodstva in sodnikov porotnikov v kulturo, za ljudsko zdravstvo, za oskrbovno in za lokalno industrijo.
12. Sprejetje odlokov in odločb.
13. Predlogi in sklepi.

Udeležba je za vse člane MLO po zakonu obvezna.

OPOMBU

V Ljubljani se bodo vršile dne 7. januarja 1951 (v smislu ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS od 29. nov. 1950) volitve v rajonske ljudske odbore in volitve ljudski odbor glavnega mesta Ljubljana. V zvezi s tem razpisujemo opozorjamo vse volivce mesta Ljubljane, da v času reklamacijske roke, ki traja do vključno 8. decembra 1950, pregledajo ali so vpisani v volilni imenik svojega rajona. Ta dolžnost zadeva zlasti tiste volivce, ki so se priselili v Ljubljano po 28. marca 1945, in tiste, ki so premenjali svoje bivališče v Ljubljani sami. Volili bodo lahko samo tisti volivci, ki bodo do konca reklamacijske roke vpisani v volilni imeniku rajona svojega sedanega bivališča.

SPOROČILO

Tem potom obveščamo podjetja, ustanove, združbe in politične organizacije, združbe in banke v območju Ljudske republike Slovenije, da se novoustanovljeni sklad za mehanizacijo in investicijsko graditve združnega kmetijstva, Maribor (v krajšem besedilu Zadrugaški sklad, Maribor) pričel s svojim rednim poslovanjem. Zadrugaški sklad, Maribor, združuje v svojem delokrogu kmečke delovne združbe iz območja Maribor-mesto in okolice.

Vse dopise in informacije v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na neposredno prizadeta kmečke delovne združbe in zadrugaški sklad navedenega območja, je naslavljati na omenjeni naslov s sedežem v Mariboru, Ulica heroja Staneta 1, telefonska številka je 25-26, direktorja pa 31-98, interneta 48.

Podjetjem, ustanovam in drugim, s katerimi bo Zadrugaški sklad posredoval v računskem poslovanju, bomo svoj tekoči račun pravočasno sporočili.

Zadrugaški sklad, Maribor.

VREMENSKO POROČILO

Stanje dne 27. novembra ob 1. uri: Nad zapadno in srednjo Evropo se je uveljavilo močno področje visokega zračnega pritiska, ki se pomika proti jugozhodu. Depresijski središča nad Severnim Sredozemjem se polnijo in umikajo proti jugu. Zaradi tega se nam obeta obdobje lepega vremena z močnimi nočnimi ohlaiditvami.

Danes vlada v Sloveniji pretežno sončno vreme z meglo v jutranjih urah po kotlinah. Najvišja temperatura je bila v Planici.

V Ljubljani je zmagal danes ob 7. uri zračni pritisk 742,3 mm, temperatura zraka —1,4°C, relativna vlažnost 95%.

Vremenska napoved za torek 28. nov. Sončno z delno oblačnostjo, jutranji urah po kotlinah megla. Temperatura pomeni —7°C, podnevi 10 stop. Celzija.

PRESKRBA

DELITEV MESA

Poverilništvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si v torek 28. novembra v soboti 2. decembra lahko nabavijo svežo meso ali poljški meso iz delke na odredok republiške dopolnilne preskrbe vseh živilskih nakaznic za mesec november 1950. Meso bodo delile neprekinjeno od 6. do 18. ure vsa prodajalna mesa. Navodila za delitev mesa bodo nahitje na vidnem mestu v prodajalni.

DNEVNE VESTI

Zveza borcev v Oplotnici bo odkrila 29. novembra t. l. ob 14. uri v Oplotnici spomenik padlim borcem NOV. S abino vse znanje-parizane, da se odkrija spomenika polnoštevilno udeležo.

Študenti vseh visokih šol in akademij v Ljubljani! Skupna proslava Dneva republike bo v sredo 29. t. m. ob 11. uri v veliki filharmonični dvorani. Udeležite se je polnoštevilno. — Pripravljeni odbor.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Univerza, oblika visoka šola, Medicinska visoka šola, Agronomna in gozdarska fakulteta, Teološka fakulteta, Akademija za glasbo, Akademija za igralsko umetnost, Akademija za upodabljajočo umetnost, njih sindikalne podružnice in študenti vseh visokih šol ter akademij bodo imeli skupno proslavo Dneva republike v sredo 29. t. m. ob 11. uri v veliki filharmonični dvorani. Slavnostni govor bo imel profesor Tomiško visoke šole redni univ. profesor tog. lug. Henrik Čopič. Umetniški program bodo izvajali člani Akademij za glasbo in igralsko umetnost ter drugi priznani umetniki in študenti. Vse študente, vključno s predavatelji, uslužbenci in študenti vseh visokih šol in akademij.

Zaradi popravila mostu čez Savo v Sevnici v tiru lokalne ceste Sevnica—Radna bo most zaprt za ves tovrstni promet od 27. novembra do 3. decembra 1950. Preusmeritev prometa projektno čez Savo v Badačah in Krškem.

Telovadno društvo Ljubljana—Viš prične 1. decembra v telovadnici osnovne šole na Viču z redno telovadbo članskih oddelkov po naslednjem urniku: Člani v torek in petek ob 20.30 do 22. ure; članice v ponedeljek in četrtek ob 20.30 do 22. ure.

Zdravniško dežurno službo v Celju ima od torek 28. t. m. opoldne do četrtka do 8. ure zjutraj dr. Cerin Josip, Cankarjeva ulica 9., tel. 219.

KINO

LJUBLJANA: UNION: Zaprt. — MO-SKVA: amer. film »Zmajev soseska I. del. Hrv. predstave ob 15.17, 19. in 21. — SLOGA: amer. film: »Zmajev soseska II. del. Hrv. predstave ob 15.15, 18.15 in 20.15. — TRIGLAV: zaprt. — SSKA: amer. film »Parizan v New Yorku, kratki film Ustvarjalcem petletke. Predstavi ob 18. in 21. — LITOSTROJ: jugoslov. film »Zvijezde je naša«. Obzornik 38. Predstava ob 20.

MARIBOR PARTIZAN: amer. film »Zmajev soseska II. del. Hrv. predstave ob 15.17, 19. in 21. — UDARNIK: ameriški film »Zmajev soseska I. del. Hrv. predstave ob 15.17, 19. in 21. — SLOGA: amer. film: »Zmajev soseska II. del. Hrv. predstave ob 15.15, 18.15 in 20.15. — TRIGLAV: zaprt. — SSKA: amer. film »Parizan v New Yorku, kratki film Ustvarjalcem petletke. Predstavi ob 18. in 21. — LITOSTROJ: jugoslov. film »Zvijezde je naša«. Obzornik 38. Predstava ob 20.

MARIBOR PARTIZAN: amer. film »Zmajev soseska II. del. Hrv. predstave ob 15.17, 19. in 21. — UDARNIK: ameriški film »Zmajev soseska I. del. Hrv. predstave ob 15.17, 19. in 21. — SLOGA: amer. film: »Zmajev soseska II. del. Hrv. predstave ob 15.15, 18.15 in 20.15. — TRIGLAV: zaprt. — SSKA: amer. film »Parizan v New Yorku, kratki film Ustvarjalcem petletke. Predstavi ob 18. in 21. — LITOSTROJ: jugoslov. film »Zvijezde je naša«. Obzornik 38. Predstava ob 20.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Dušan Bole. Nastavni uredništvo: Kopitarjeva 9 — Uprava: Kopitarjeva 9 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročniške oddelka 80-80 — Telefon oglašne oddelka 88-83 — Številka človekova računa 604—90921-0

Ne po starem kolovozu

Metlika, 27. novembra. V Metliki je frontna organizacija precej močna. Pred volitvami v odbor OF so pridobili 100 novih članov. Danes šteje frontna organizacija v Metliki 510 članov. Frontovci so sprejeli politični tekmovalni načrt v poselitve 10. obletnice OF. Sklenili so, da bodo sodelovali pri popravilu lokalnih cest, pri graditvi gimnazije, ter pri vrednoti in prenovi sporniškega sodstva. Edini članici OF v Metliki, ki se ni udeležila volitev, je treba odvzeti člansko legitimacijo. R. F.

KAJ PA IZLAŠKA SOLA?

Izlake, 27. novembra. Šesto leto po osvoboditvi teče in še vedno zijačo z zornega nadstropja izlaške sole prazna okna. Od dima obrnele stene neprekinjeno spominjajo na preteklost, a nadstropje je popolnoma v splošni deli postopila. Tako so učenec vedno na prelopu, posebno v zgorjem nadstropju, kjer učilnice nimajo stropa in šip na oknih. Učitelji raven upravitelja, nimajo primernega stanovanja. Vse zahtevne starše, na vse strani zaradi zdravja njihovih otrok, vprašajo, ali ne bi bilo mogoče obnoviti? Če pogledamo, kaj vse so zgradili in obnovili od drugih krajev naše domovine, je prav izlaška sola živ doživ neaktivnosti in brezhranosti odgovornih ljudi v Izlahah in na OLO v Trbovljah. M. M.

Ali v Brezicah niso v boju za varčevanje?

Brezice, 27. novembra. V Brezicah leže na tovrstni postali veliki kupi razbite in delno tudi cele zidane opeke. Veste, ki so jih tu postavile dolne vrste vozov, avtomobilov in kamionov, vodile čez opeko in jo se boli drobiti. Celo opeko s teh kupov bi prav lahko šlo s pridom uporabiti. Ali ni nikogar, ki bi se zmešnilo in varčevalno ali pa se jih morda na vsako stvar opozoriti. — Odgovorni v Brezicah, pokazite, v čemu ni tako! G. G.

PREVEDLI SO ŽE OKROG 1500 DELAVCEV

V rudniku so te dni izdali odločbo o prevedbi in nove nazive že okrog 1500 delavcem in bodo prevedbo kmalu zaključili. Razen rudnika za vključujejo s prevedbo delavcev v slovenjegraško okraju tudi nekatera manjša podjetja: Gozdno gospodarstvo, Lesno industrijsko podjetje, Tovarna kos in druga. Slabo pa delajo komisije za prevedbo delavcev v Zetarni Guštani, Hidrocentrali in pri Gradinu v Vuzenici. — o.

Potrebno opozorilo

Ljubljana, 27. nov.

Ljudi in letos so frontovci vzdolj Celovške ceste opravili veliko delo pri polaganju novega cevovoda vodovodne napeljevalne. Cevovod so bili celovite doline vrste vozov, avtomobilov in kamionov, vodile čez opeko in jo se boli drobiti. Celo opeko s teh kupov bi prav lahko šlo s pridom uporabiti. Ali ni nikogar, ki bi se zmešnilo in varčevalno ali pa se jih morda na vsako stvar opozoriti. — Odgovorni v Brezicah, pokazite, v čemu ni tako! G. G.

Danes vlada v Sloveniji pretežno sončno vreme z meglo v jutranjih urah po kotlinah. Najvišja temperatura je bila v Planici.

V Ljubljani je zmagal danes ob 7. uri zračni pritisk 742,3 mm, temperatura zraka —1,4°C, relativna vlažnost 95%.

Vremenska napoved za torek 28. nov. Sončno z delno oblačnostjo, jutranji urah po kotlinah megla. Temperatura pomeni —7°C, podnevi 10 stop. Celzija.